

INBO volgt effecten van begrazing op een populatie Boomleeuweriken



Boomleeuwerik – Glenn Vermeersch

In de loop van 2009 werden voor Vlaanderen instandhoudingsdoelen (IHD's) voor broedvogels van de Annex I van de Europese Vogelrichtlijn opgemaakt. Je kon hierover al een en ander lezen in eerdere nummers van Vogelnieuws. Vlaanderen verbindt zich er naar Europa toe de voorgestelde doelen per soort na te streven door bescherming van gebieden en gerichte soortbeschermingsacties. In de loop van 2009 werden voor een aantal Vogelrichtlijngebieden zogenaamde gebieds-IHD's opgemaakt. Per gebied werden voor de aanwezige Annex I broedvogelsoorten aparte populatiedoelen bepaald. Ook een aantal soorten die voorkomen op de Vlaamse Rode Lijst kunnen op gebiedsniveau worden opgenomen in de populatiedoelen. In de toekomst zal op geregelde basis door monitoring moeten worden nagegaan of de voorgestelde doelen werden bereikt.

Vele van de bestaande Vogelrichtlijngebieden zijn deels in eigendom of beheer van de Vlaamse Gemeenschap (ANB) en worden ook door Vlaanderen beheerd met bijgevolg een behoorlijke inzet van financiële middelen. Het is dan ook belangrijk na te gaan of het huidig gevoerde beheer compatibel is met de aan Europa voorgestelde populatiedoelen van (o.a.) Annex I broedvogelsoorten. Bovendien zijn de verschillende van die gebieden onderhevig aan een zekere recreatiedruk. Indien huidig beheer en/of recreatiedruk niet verenigbaar zijn met het behalen van de voorgestelde populatiedoelen zullen die aangepast moeten worden zodat een optimale kosten-baten verhouding wordt bekomen.

In het kader van deze probleemstelling startte het INBO in 2010 met een onderzoek naar broedsucces van de Boomleeuwerik in het Grenspark De Zoom- Kalmthoutse Heide. In dit grensoverschrijdende heidegebied broeden ca. 60 paren van deze Annex I-soort. Bovendien is het een grondbroeder die vooral in de drogere delen van de heide voorkomt. Net in die delen zijn ook de schapen die voor het beheer worden ingezet het meest actief. De schapen worden bovendien niet overal ingezet als beheermaatregel. In het Nederlandse deel van het Grenspark worden ze slechts sporadisch gebruikt. Door het broedsucces in niet-begraasde delen te vergelijken met dat in de wel begraasde delen, hopen we op termijn een uitspraak te kunnen doen over mogelijke effecten. Uiteraard beïnvloeden heel wat factoren het uiteindelijke broedsucces van de Boomleeuweriken. Zo spelen de weersomstandigheden ongetwijfeld een grote rol, maar die zijn gelijk in beide delen van het Grenspark. Recreatiedruk kan ook een rol spelen, maar de leeuweriken lijken daar voorlopig

weinig hinder van de ondervinden. Tot op heden werden 20 nesten gelokaliseerd en bijna allemaal zijn ze gelegen op minder dan 2 meter van vaak drukke wandelpaden. Begrazing kan zowel directe (vertrapping) als indirecte effecten hebben. Indien een broedende vogel door een grazende kudde verstoord wordt, kan het nest verlaten worden waardoor predatoren meer kansen krijgen. Begrazing kan zelfs een effect hebben op de soortensamenstelling van de aanwezige insecten. Indirect kan dit eveneens een invloed hebben op het broedsucces.

Een heel kluwen dus dat we de komende jaren willen trachten te ontrafelen. Het finale doel is het optimaal op elkaar afstemmen van de Boomleeuwerik en het gevoerde heidebeheer. In volgende nummers van Vogelnieuws zal geregeld over dit project gerapporteerd worden.

Glenn Vermeersch

glenn.vermeersch@inbo.be

Boomleeuwerik – Yves Adams / Vilda

